

Disaster Risk Reduction in Nicaragua: weerbaarheid tegen natuurgeweld en klimaatveranderingen

Door: Roelof van Til
Disaster Risk Reduction Coordinator
CARE Nederland, 10 jun. 08

In Nicaragua is CARE al sinds de eeuwwisseling actief op het gebied van klimaatveranderingen en Disaster Risk Reduction. De beruchte orkaan Mitch, die in

oktober 1998 grote delen van het land ontworptte en veel slachtoffers maakte, heeft bij de lokale bevolking de wens doen ontstaan zich beter te wapenen tegen dit soort natuurgeweld. Het landenteam van CARE ter plaatse heeft dit ter harte genomen en is met de lokale gemeenschappen concreet aan de slag gegaan. Allereerst moesten er goede plannen worden gemaakt: welke plekken zijn het meest kwetsbaar voor vallende bomen, modderstromen,

wateroverlast en directe stormschade. Daarna werd bepaald welke maatregelen men zelf kon nemen om deze kwetsbare plekken te versterken. De zelfredzaamheid van de gemeenschappen stond hierbij voorop. Om dit te bevorderen werden lokale comités opgericht met het mandaat om de "Disaster Risk Reduction" activiteiten te organiseren. Eén van de activiteiten betrof het aanleggen van kleine tot middelgrote stenen verstevigingen voor heuvels en gebouwen.

In het dorpje El Pénasco wonen ongeveer 150 gezinnen. De orkaan Mitch heeft in 1998 meer dan de helft van de huizen volledig verwoest en de wegen en bruggen onbruikbaar gemaakt. Het grootste probleem werd gevormd door de enorme modderstromen en watermassa's vanaf de omliggende heuvels. Al tijdens de fase van hulpverlening gaven de mensen aan zich te willen inzetten voor een betere bescherming tegen dit soort gevaren. CARE, in nauwe samenwerking met de overheid, heeft hierop de mensen gestimuleerd en begeleid bij het oprichten van een speciaal dorpscomité voor het bestrijden en voorkomen van rampen. Dit comité is enthousiast aan de slag gegaan en heeft het hele dorp gemobiliseerd voor

het (her)bebossen van heuvels, het verstevigen van bruggen en wegen en voor het bouwen van stenen wallen tegen onder andere funderingen van gebouwen.

De inspanningen van de dorpsgemeenschap werden rijkelijk beloofd. Toen de orkaan Félix toesloeg, in september 2007, werd er veel minder schade geleden dan negen jaar eerder. En dat

terwijl Félix qua intensiteit en duur niet onder deed voor Mitch! De leden van het comité vertellen enthousiast waardoor dit komt: de bomen hebben de kracht van het water en de modderstromen flink verminderd en de stenen wallen en andere maatregelen bleken sterk genoeg om gebouwen, wegen en bruggen te vrijwaren van al teveel schade.

Leunt men nu tevreden achterover? Zeker niet. Volgens het comité is er nog zeer veel werk te doen. De leden melden dat het gevaar tegenwoordig niet alleen wordt gevormd door cyclonen. Ook de soms zeer intense regenval kan leiden tot wateroverlast en modderstromen. Volgens het comité komt dit steeds vaker voor. Waarom weten de meeste leden niet goed aan te geven. Maar sommigen wijzen op structurele klimaatveranderingen. De perioden van droogte zijn veel langer dan vroeger. Het regent dus minder vaak, en vooral: gedurende een veel korter periode dan voorheen. Gedurende de afgelopen jaren was het regenseizoen zo kort dat de meeste gewassen weinig opleverden. Gebrek aan voedsel en verhoogde vatbaarheid voor verschillende ziekten was hiervan het resultaat. Sommige boeren zijn zelfs gaan twijfelen aan het nut van inzaaien. Maar de

alternatieven zijn weinig aantrekkelijk, zoals gaan werken ver weg van huis, voor zeer lage lonen en onder zeer zware omstandigheden. De andere zijde van de klimaatveranderingen is de enorme hoeveelheid regenval in een heel korte tijd. Tijdens het tegenwoordige, korte regenseizoen is de regenval zo hevig dat rivieren en stromen overstromen en grote massa's water en grond vanaf de heuvels de bevolking bedreigen. De aangeplante bomen en de opgeworpen wallen blijken tot dusver bestand tegen al dit geweld. Maar de

herhaaldelijke beproevingen betekenen natuurlijk wel een behoorlijke aanslag op de aanplant op de heuvels, de landbouwgrond, de wegen, huizen, bruggen. Voortdurend onderhoud van de gedane investeringen is dan ook geboden, en verdere uitbreiding gewenst. Het comité is zich hiervan terdege bewust en realiseert, samen met de hele dorpsgemeenschap, volgens een strak schema een veelheid aan onderhoudswerkzaamheden en nieuwe initiatieven. Disaster Risk Reduction op z'n best.